

tíðindablaðið sosialurinn

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevur: P/f Sosialurinn ©
Abyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirskastjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kallmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurinn
Prent: P/f Pressan 1981

Dramaið um TV 2

NÚ er dramaið um TV 2 av, og sigast kann ið hvussu er, at keðiligt hevur tað ikki verið! Tað sigur so eisini nakað um politikk, tá hann er ringastur. Tann tragikomiski endin á søguni gjørdist, at danski forsætisráðharrin opinlyst takkar umboðnum fyri »Tann føroyska fólkaflokkinn — radikalt sjálvstýri« fyri at hava bjargað málinum! Hetta er ein tækk, sum sjálvt Pauli vildi verið fyrirtann.

HETTA mál hevur tó fleiri áhuga-verd aspektir. Grundgevingin fyri umboð fólkaflokksins at atkvøða fyri er at fáa eitt fleirtáttáð sjónvarp. Hetta er eisini alt í lagi, men sami blaðstjóri hevur fleiri ferðir mælt til lýsingarboycott móti bløðum sum hava eina aðra hugsan! So fleirtáttingin skal heilt vera til hansara fyrirum.

TAÐ meira áhugaverda í hesum sambandi er tó, at stórir meiriluti er í danska fólkatinginum fyri TV 2. Men ósemjan hevur verið um, hvørt nýggja sjónvarpið skuldi fígga við reklamum ella ikki. Og tað er hetta sum umboð fólkaflokksins fær og tekur sær heiðurin av at hava bjargað í einum øðrum landi! Samstundis sum vit her í Føroyum als ikki loyva reklamum hvørki í útvarpi ella sjónvarpi. Og hesin spurningurin kemur als ikki uppá tal heldur her hjá okkum. Vit hava tískil álagt øðrum nakað, sum vit ikki skoyta um sjálvir.

EISINI vísir hetta mál eina ferð enn hvør orðloysingur Óli B. er. Hann fór jú uppá val uppá ikki at leggja seg út í dansk viðurskipti.

Samb. Jógvan Sundstein í DB í gjár heittu bæði landsstjórn flokksins og tingbólkin á hann um ikki at leggja seg út í dansk viðurskipti og at lata vera at atkvøða. Hetta hevur hann samb. JS eisini játtað. Men 28. mai fáa vit at vita í DB at ÓB »Stríðist at sleppa undan at atkvøða«. Hetta verður gjørt við at royndu at yvirtala onkran annan danskan fólkatingslim at lata ta avgerandi atkvøðuna. Bert hetta má sigast at vera ein óhoyrd upplægging í dansk viðurskipti við líf, og hevur longu tá verið eitt brot á tilsøgnina til

leiðslu flokksins. Men tá atkvøtt verður, greiðir hann eisini atkvøðu fyri, hóast málið hóast alt hevði verið samtykt uttan. Hetta kunnu vit bert fata sum ein roynd at eyðmýkja leiðsluna í fólkaflokkinum og at vísa hvør ið tann veruligi leiðarin er. Og alt bendir á, at hesum sleppur hann eisini væl frá, og at restin av flokksleiðsluni kyssir koyrilin, sum hon so ofta hevur gjørt áður.

NIDURSTØÐAN av øllum hesum er, at hóast meirilutin av donskvaldu fólkatingsliminum hava verið ímóti einum reklamufíggaðum sjónvarpi er hetta nú samtykt við hjálp av føroyskum fólkatingslimum, hvørs sjónvarp og útvarp ikki loyva reklamum! Og tækkina fær tann fólkatingsmaðurin, sum hevur Føroyar sum »suveren stat« á síni politisku skrá!

VIT skulu skoyta uppí, at vit sera illa skilja, at donsku stjórnarflokkarnir á henda hátt loyva ÓB inn í politiska hitan. Hesir somu flokkar hava ferð eftir ferð givið til kennar, at teir einki vilja hava við Fremskrittspartiet at gera vegna tey sjónarmið, sum hesin flokkur stendur fyri. Tann sum fylgir við í politikki má ásanna, at Glistrup og hansara menn eru teir reinu sunnudagsskúladreingir í mun til ÓB, og tað hann stendur fyri.

TEIR nærmastu andsfrændirir hjá ÓB ruku úr fólkatinginum í 1945, og tað má sigast at vera »skæbnens ironi«, at tær politisku hugsanir, sum danir vóru samdir um at vísa frá sær í 30- og 40-árunum nú skulu sita til háborðs í sama landi.

VIT meta hesa søgu bæði at vera synd og skomm. Skommin er tað ummæli, sum danir hava fingið av føroyskum politikki. Og vit harmast eisini um, at tann støða sum fólkaflokkurin tekur við at lata seg tyrannisera av einum slíkum gavstrikki, so avgjørt ikki bætir um møguleikarnar hjá restini av flokkinum at sleppa við í nakað politiskt samstarv á tingi.

VIT meta eisini, at henda og aðrar líknandi hendingar eiga at fáa javnaðarflokkinn at víðgera okkara støðu til fólkatingsumboðanina. Vit eiga ið hvussu er ikki at koma í eina líknandi støðu í einum komandi fólkatingi!

Dagblaðið og nationalsosialisma

Aftur friggjadagin 16. mai hevur Ó.J.R. grein, sum er við til at gera Dagblaðið heilt virðisleys sum tíðindablað. Annaðhvørt er maðurin forstokkaður, ella avdúkar hann eina totala søguliga fávitsku.

Dagblaðið hongur seg í heitið nationalsosialistar, men tað er ikki altíð, at navnið sigur so nógv. Dagblaðsmenn munnu vera teir seinastu, sum kalla Eysturtýskaland demokratiskt, sjálvt um tað eitur »Týska Demokratiska Republikkin.« At heitið er heilt burturvið, prógvar eisini at Hitler bleiv hjálptur til ræðið av teimum konservativu kreftunum í landinum.

Harra Rólantsson! Tá ið Hitler kom til valdið í 1933, hevði hann bert 43% av veljarunum aftan fyri seg, men allir teir borgarlígu ríkisdagslimirnir atkvøddu fyri Hitleri sum ríkiskanslara. Sosialdemokratarnir stríddust sum ulvar á skóg ímóti. Sostatt høvdu teir konservativu meðabyrgd av tí ragnaroki, sum hendi. Sigur Óli Breckmann, tin harri og meistari nakað annað, so prógvar tað bert, at maðurin hevði rætt, sum segði, at Ó.B. var komin aftur til landið við einum akademiskum reyðfiskaprógi í reyvalummanum.

Hvat mundi norsku javnaðarmenninir Einar Gerhardsen, Trygvi Bratteli og Halvor Lange, sum allir sátu í týskum týningarlegum sagt um vesalingarnar á Dagblað-

um og teirra skrivning.

Vit fáa at vita at Musso-lini byrjaði sum sosialistur. Eg meini tað. Hákon Djurhuus byrjaði eisini sum javnaðarmaður.

Vit fáa eisini at vita, at Marx var jødahatari. Men størstu ábyrgd fyri jødagstrang gjøgnum tíðirnar hevur tann katolska kirkjan, sum altíð hevur verið konservativ. Ikki fyrr enn fyri heilt fáum árum síðani — eg meini í 1965 — viðtøku katolikkarnir á eini heimskongress, at jødarnir ikki longur skuldu standa til svars fyri krossfesting Jesusar.

Hvat mundi sjálvmyndin av frælsisstríðinum, javnaðarmaðurin Frode Jacobsen sagt um skrivning Dagblaðsins. Hann sum sjálvur var giftur jødiskari kvinnu, og sum øll 30-árin hjálpti jøðum til rýmingar undan týning, og sum øll krigsárin sat í »Frihedsrådet«. Mundi hann havt nakað annað enn vanvirðing til avlops fyri Lydiu, Levi, Ó.B. og Rólantsson?

Men hvat gjørdu so teir konservativu hesi árin. Jú, t.d. sat støri idol Lydiu Arges, Ole Bjørn Kraft og skrivaði heilar bækur um fasismunar vel-signísi. Far bara á bókasavnið og spyr. Tann konservativi, sum eftirtíðin minnst best, er Christmas Møller, men hann fekk, sum vera man, sparkið frá sinum egnu eftir kriggið og doyði ólukkuliga 1948. Segan sigur okkum eisini, at hann fyri heimsbardag-

an royndi at lúka tær nasistisku kreftirnar úr konservativa flokkinum, men hetta sært tú ikki í Dagblaðnum.

Dagblaðsmenn standa seg best við ikki at nevna nasismu, annars fer lesarin bert at samanlikna hana við Dagblaðsins linju, sum er søgufalsan, lygnir, illgitingar, eyknevning, insinuering og injuriur. Hetta hevur ført við sær, at Fólkaflokkurin stendur einsamallur og uttan ávirkan í føroyskum politikki. Fólk hava andstygð fyri slíkum. Við eftirmáli Óluf Palmes reisti Dagblaðið sær eina skamstúttu, sum seint verður gloymd. Men flokkurin tilstýðjar hesum, so vælgagnist teimum í einseminum.

Nýfasistiskir og nýnasistiskir flokkar vaksa sum hundalond í hesum tíðum, og eru allir ultrakonservativir, apartheidvinarligir, rasistiskir og javnaðarhatskir.

Segan prógvar, at Rólantsson og hansara filosofar ikki eru trúverðigir. Limirnir í Bláðmannafelagnum skulu bert fegnast yvir, at Rólantsson ikki er teirra millum. Ein maður, sum sjoflar so nógv við evninum, sum hann ger, hoyrir ikki heima í fakfelagnum. Hann veit valla, hvat orðið journalistæra merkir.

javnaðarmaður

Ítróttur og sunnudagur

Hesa seinastu tíðina hava fjelmiðlarnir talað og skrivað um ítrótt sunnu- og halgidagar.

M.a. viðgjørði Heðin Mortensen, formaður í ÍSF, henda spurning í frageiðing síni til ársaðalfundin hjá ÍSF.

Heimamissionin vil tí loyva sær at kunngera hesa áheitan, sum er send til ÍSF:

Av tí at støðan í dag er soleiðis, at sunnu- og halgidagsítróttur órogrvar kirkjugongd, sunnudagsskúla og familjulívið og skapar stórar trupulleikar millum børn og foreldur, meta vit tað vera av størstu týðningi at fáa hesi viðurskipti broytt.

Ofra er støðan tann, at foreldur mugu velja, um børnini skulu í kirkju og

sunnudagsskúla ella lut-take í ítróttarkappingum. Okkara metan er, at henda støða er til bága bæði fyri ítróttin og andaliga lívið í Føroyum.

Við at fáa skil á hesum viðurskiptum kunnu vit samstundis beina nógvar misskiljingar av vegnum.

Mál okkara er:

- 1) At fáa barnalítrótt upp til 16 ár burtur frá sunnu- og halgidøgum.
- 2) At annar ítróttur, iroknað ferðing, ikki ávirkar gudstænastuna.

Ein háttur at broyta hesi viðurskipti er í yngstu deildunum at skipa kappingarnar í sokallaðar oyggjakappingar. Harvið kunnu fleiri dystir verið leiktir einhvønn gerandisdag. Í eldru deildunum eigur at verða miðað

ímóti, at dystir sum krevja langa ferðing, so vitt gjørligt vera leiktir leygardag.

Vit vóna og vænta at vit í felag kunnu finna eina skilgøða loysn til gagns fyri báðar partar.

Vinarlig heilsan
Hin kirkjuliga
Heimamissionin
í Føroyum

